SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:626

av Lili André (KD)

Rättssäkra bedömningar för personer med grav hörselnedsättning och cochleaimplantat

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Försäkringskassans kunskap om grav hörselnedsättning och cochleaimplantat (CI) samt andra hörseltekniska hjälpmedel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetsförmågebedömningar för personer med grav hörselnedsättning ska utgå från individens faktiska funktionsförmåga, arbetsuppgifter och arbetsmiljö och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förekomsten av cochleaimplantat inte ensamt ska kunna ligga till grund för bedömningen att en person har normal hörsel eller full arbetsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personer med grav hörselnedsättning som samtidigt lever med andra sjukdomar eller funktionsnedsättningar ska få en samlad och individuell arbetsförmågebedömning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheterna till individuellt anpassad rehabilitering och partiell återgång i arbete bör stärkas för personer som har förmåga att arbeta deltid men inte heltid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör följa upp rättssäkerheten i sjukförsäkringens bedömningar för personer med grav hörselnedsättning och cochleaimplantat och vid behov återkomma med åtgärder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sjukförsäkringen ska ge trygghet vid sjukdom och samtidigt skapa förutsättningar för människor att återgå till arbete utifrån deras förmåga. För att systemet ska vara legitimt krävs att bedömningarna är rättssäkra, individuella och grundade i den enskilda människans faktiska situation.

Personer med grav hörselnedsättning möter ofta betydande utmaningar i arbetslivet, även när de använder cochleaimplantat (CI). Cochleaimplantat är ett avancerat och värdefullt hjälpmedel som förbättrar möjligheterna till kommunikation, men det återställer inte normal hörsel. Hörselnedsättningen kvarstår och många användare beskriver att kommunikation i bullriga miljöer, möten, större grupper och telefonsamtal kräver stor koncentration och medför en betydande mental belastning.

Denna ansträngning är ofta osynlig för omgivningen men kan ha stor påverkan på individens ork, återhämtning och arbetsförmåga. För vissa personer kan belastningen innebära att arbete på heltid inte är möjligt trots stark motivation att delta i arbetslivet.

Situationen kan bli särskilt komplex när hörselnedsättningen förekommer tillsammans med andra sjukdomstillstånd eller funktionsnedsättningar, såsom följder efter stroke, neurologiska sjukdomar, utmattningssyndrom eller psykisk ohälsa. I dessa fall behöver arbetsförmågan bedömas utifrån den samlade effekten av individens hälsosituation och inte utifrån varje diagnos isolerat.

Flera personer vittnar om att förekomsten av ett cochleaimplantat ibland tolkas som att hörselproblemet i huvudsak är löst. En sådan utgångspunkt riskerar att leda till felaktiga bedömningar av arbetsförmågan. Ett hjälpmedel ska förbättra möjligheterna att leva ett självständigt liv men får aldrig användas som ett argument för att bortse från kvarstående begränsningar.

När människor efter långa rehabiliteringsinsatser förlorar sin ersättning trots att arbetsförmågan fortfarande är begränsad finns det en risk att de hamnar mellan olika trygghetssystem. Konsekvensen kan bli ekonomisk otrygghet, ökad psykisk belastning och ett större avstånd till arbetsmarknaden. Det motverkar både rehabilitering och möjligheten att ta tillvara människors kvarvarande arbetsförmåga.

Kristdemokratins människosyn utgår från att varje människa har ett okränkbart och lika värde. Samhällets stöd och bedömningar ska därför utgå från individens förutsättningar och inte från schabloner eller förenklade antaganden. Den som kan arbeta deltid ska uppmuntras och ges möjlighet att göra det, utan att riskera att förlora den trygghet som krävs för att vardagen ska fungera.

Människan måste alltid komma före funktionsnedsättningen. Därför behöver arbetsförmågebedömningarna inom sjukförsäkringen bli mer träffsäkra, individuella och rättssäkra för personer med grav hörselnedsättning och cochleaimplantat.

Lili André (KD)